

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมาก ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้ผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องมีการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นหลายประการ เช่น ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารต่างๆ รวมทั้งทักษะในการปรับตัว และการแก้ปัญหา จึงต้องมีการพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อให้สามารถสนองความต้องการของผู้เรียนและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและประเทศชาติ โดยการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มุ่งเน้นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 18)

ความสุขเป็นสิ่งที่ทุกคนแสวงหาและพยายามที่จะทำให้ตนเอง และคนที่รู้จักใกล้ชิดมีความสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ เป็นพ่อแม่ก็ย่อมต้องการให้ลูกของตนมีความสุข ครูอาจารย์ก็ย่อมต้องการให้ลูกศิษย์ของตนร่าเริง แจ่มใส และมีความสุข ความสำเร็จ การเรียนรู้อย่างมีความสุขจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนได้รับการยกย่อง ยอมรับว่าเป็นมนุษย์ที่มีความคิด ความรู้สึก รัก โกรธ เสียใจหรือดีใจ มีความสนใจสิ่งต่างๆ มีความสามารถเฉพาะตัว มีจุดเด่น จุดด้อยที่ต่างกัน สามารถพัฒนาตนเองไปสู่ศักยภาพทางความคิดและสติปัญญา มีความหวังในชีวิต มีความรักและรู้จักภูมิใจในตนเอง ได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถ เพื่อจะได้ค้นพบความสามารถของตนเองซึ่งซ่อนเร้นอยู่และรอการพัฒนา มีกำลังใจที่จะต่อเติมความฝันของตนเองให้สมบูรณ์ สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญคือ ครู การเรียนการสอน พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และเพื่อนๆ ในกลุ่ม โดยครูจะต้องให้ความรัก ความเมตตา ความจริงใจ อ่อนโยนต่อผู้เรียนทุกคนอย่างทั่วถึงและเสมอภาค เข้าใจในลักษณะที่แตกต่างกันของแต่ละคน การจัดการเรียนการสอนที่สนุกแปลกใหม่ จูงใจให้ผู้เรียนเกิดการติดตามและเฝ้าความสนใจของผู้เรียน พ่อแม่ต้องยอมรับในความแตกต่างของเด็กแต่ละคน เข้าใจในศักยภาพของเด็กและส่งเสริมความสามารถของเด็ก และเพื่อนในกลุ่มต้องคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน มีความรักใคร่สามัคคีกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า 34-39)

ผลการศึกษาของคันตนิย์ ฉัตรคุปต์, และคนอื่นๆ (2544, หน้า 14-29) ในเรื่องการเรียนรู้อย่างมีความสุขว่า สารเคมีในสมองกับความสุขและการเรียนรู้ พบว่ามีสารเคมีที่ก่อให้เกิดความสุข คือ เวโรโดนิน โดปามีน และเอนเดอร์ฟิน ระดับของสารเคมีเหล่านี้สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้โดยอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม สารเคมีเหล่านี้มีบทบาทที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับความสุข ความเศร้าในชีวิต สติปัญญา ความจำและการเรียนรู้ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้เด็กมีความสุขเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้มากขึ้น การจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุข อาจต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่างๆ คือ สุขภาพร่างกายและความปลอดภัยจากสิ่งต่างๆ ที่จะเป็นอันตราย ถ้าหากเด็กมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงและมีความปลอดภัยในชีวิต ก็จะทำให้มีความสุขมากยิ่งขึ้น ภาวะทางด้านจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ การที่เด็กจะเรียนอย่างมีความสุขได้นั้น เด็กจะต้องไม่รู้สึกหรือเกิดการเบื่อหน่าย ไม่รู้สึกว่าจำเป็นต้องเรียน หรือถูกบังคับให้เรียน หน้าที่สำคัญของครูและผู้ปกครอง คือ พยายามให้เด็กเกิดความสนใจ เกิดความรู้สึกว่าสิ่งที่เรียนมีคุณค่า เรียนแล้วสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง กระบวนการศึกษา โดยเฉพาะการประเมินผล ควรประเมินความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กในส่วนตัวและกระบวนการที่ควรเป็นไปตามศักยภาพของเด็ก ครูและผู้บริหารโรงเรียน ครูต้องรักและเข้าใจเด็ก ผู้บริหารควรสนับสนุนให้กำลังใจครู และคอยอำนวยความสะดวกทุกทางในการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนมีความสุข พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องทำความเข้าใจในระบบการศึกษา ว่าเด็กจะเรียนรู้ได้ดีถ้ามีความสุข พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องเข้าใจศักยภาพของเด็กแต่ละคนและส่งเสริมความสามารถของเด็กที่เด็กแต่ละคนมี สดท้ายเมื่อเด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข จะทำให้เด็กเรียนรู้อะไรจะดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ดำรงชีวิตอย่างคนที่มีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างคนที่คิดถึงประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เป็นคนที่มีความสุขในการที่จะช่วยเหลือผู้อื่น เป็นคนที่มีความสุขในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เป็นคนที่มีความสุขที่จะทำงาน และที่สำคัญที่สุด คือ เป็นคนที่มีความสุขที่จะทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติ และสืบต่อสิ่งที่เป็นความดีและความสุขนี้ไปถึงลูกหลานของตนเหล่านั้นต่อไป

จากการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนและการเรียนอย่างมีความสุข ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี พบว่า เจตคติต่อการเรียน บรรยากาศในครอบครัว สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน และการรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียนและการเรียนอย่างมีความสุข ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนความสุขในการเรียนและการเรียนอย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ดีที่สุดคือ เจตคติที่ดีต่อการเรียน ด้านการเห็นความสำคัญของการเรียน รองลงมาคือ บรรยากาศในครอบครัว ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ความรู้สึกของสมาชิกที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา และสถานที่เรียน ตามลำดับ (สุภาภรณ์ ศศิธิลภธรรม, 2548, บทคัดย่อ)

การศึกษาความหมายของความสุขและปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสุขตามความคิดของ นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วยหลายปัจจัยเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ 1) ความสัมพันธ์กับเพื่อนและครู 2) การบรรลุเป้าหมายในการเรียน 3) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ 4) การได้ทำกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลาย 5) เศรษฐกิจ และ 6) ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว(นุสรรา นามเดช, 2547, บทคัดย่อ)

นอกจากปัจจัยที่กล่าวมานี้ ยังมีอีกหลายปัจจัยที่น่าจะส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน เช่น การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ความพร้อมในการเรียนของนักเรียน ความพร้อมในด้านอุปกรณ์การเรียนของโรงเรียน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และระหว่างครูกับนักเรียน บรรยากาศในการห้องเรียน บรรยากาศในโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน ความเอาใจใส่ของครูและผู้บริหารสถานศึกษา ความคาดหวังในการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานจำนวนนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่ามีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 ทั้งหมดจำนวน 2,185 คน สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,996 คน นักเรียนที่ไม่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 คือนักเรียนที่ออกกลางคันจำนวน 189 คน (กลุ่มงานสารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี, 2550, พฤษภาคม,10)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี โดยศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เพราะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นขั้นสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาต่อหรือไม่ โดยการวิจัยในครั้งนี้ได้นำทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุขของปรีดี นิธิ จีรวงศ์รุ่งเรือง และงานวิจัย เอกสาร ตำราต่าง ๆ ที่ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อใช้ในการอ้างอิงในงานวิจัยนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ผลการเรียนเฉลี่ย รายได้เฉลี่ยของครอบครัว สถานภาพทางครอบครัวของพ่อแม่ จำนวนเพื่อนสนิท และกิจกรรมที่สนใจ

ความสำคัญของการวิจัย

เพื่อนำผลจากการวิจัยไปเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับนักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง ได้รับทราบแนวทางในการเลือกวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสมในการสนับสนุนการเรียนการสอน ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และเป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนา การบริหารจัดการในด้านกระบวนการเรียนการสอน ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ปีการศึกษา 2553 จำนวน 4,936 คน (กลุ่มงานสารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 และ 2, 2553, มิถุนายน, 30)

1.2 เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของยามานะ (Yamane) (สุรวิทย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 243-244) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ยอมให้มีค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 จากจำนวนประชากรทั้งหมด 4,936 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้ประเภทของโรงเรียนเป็นชั้นในการแบ่ง

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

2.1.1 ขนาดของโรงเรียน

- 1) โรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน ไม่เกิน 300 คน)
- 2) โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 301-500 คน)
- 3) โรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 501 คนขึ้นไป)

2.1.2 ผลการเรียนรู้เฉลี่ย

- 1) น้อยกว่า 2.00
- 2) 2.00 – 3.00
- 3) มากกว่า 3.00

2.1.3 รายได้เฉลี่ยของครอบครัว

- 1) ต่ำกว่า 30,000 บาท/ปี
- 2) 30,001-50,000 บาท/ปี
- 3) 50,001 บาท/ปี ขึ้นไป

2.1.4 สถานภาพทางครอบครัวของพ่อแม่

- 1) อยู่ด้วยกัน
- 2) แยกกันอยู่
- 3) หย่าร้าง
- 4) ตาย

2.1.5 จำนวนเพื่อนสนิท

- 1) น้อยกว่า 4 คน
- 2) 4-7 คน
- 3) มากกว่า 7 คน

2.1.6 กิจกรรมที่สนใจ

- 1) เล่นกีฬา
- 2) เล่นดนตรี
- 3) อินเทอร์เน็ต/เกม
- 4) ดูโทรทัศน์/ฟังเพลง

2.2 ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

2.2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข

- 1) การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี
- 2) การรู้จักธรรมชาติของเด็ก
- 3) การจัดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- 4) การจัดให้เด็กเลือกเรียนตามความถนัด
- 5) บทเรียนสนุกและแปลกใหม่
- 6) ครูมีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึง

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัย หมายถึง องค์ประกอบ หรือสาเหตุต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน

การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม ความต้องการ รวมไปถึงแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอก ซึ่งส่งผลให้บุคคลเกิดความรู้ ทักษะ ทักษะคติไปในทางที่ดีขึ้น

ความสุข หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจ ความสบายใจ ทั้งทางกายและทางจิตใจ ตลอดจนความภาคภูมิใจในตนเอง อันเป็นผลมาจากการมีความสามารถในการดำเนินชีวิต และการแก้ปัญหาต่างๆ ได้

การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่แสดงออกในการตั้งใจเรียน ความสนใจ ความพึงพอใจ และความกระตือรือร้นในขณะที่ดำเนินการเรียนการสอน เกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่เรียน ต่อเพื่อน ต่อครู และต่อโรงเรียน เกิดการเห็นประโยชน์ของการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้สึกต่อตนเองในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่แสดงออกถึงความตั้งใจเรียน ความพึงพอใจ ความสนใจ และความกระตือรือร้นในการเรียน มีความสุข สนุกกับการเรียน 2) ความรู้สึกต่อวิชาที่เรียน หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่แสดงออกถึงความพึงพอใจ ความสนใจในวิชาที่เรียน เข้าใจเนื้อหาวิชาและยอมรับผลการประเมิน 3) สัมพันธภาพต่อผู้อื่น หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของนักเรียนที่มีต่อผู้อื่น ซึ่งได้แก่ ครู เพื่อน นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และมีความยินดีในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง องค์ประกอบ หรือสาเหตุต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน ซึ่งแบ่งได้เป็น 6 ด้าน คือ ด้านการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ด้านการรู้จักธรรมชาติของเด็ก ด้านการจัดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ด้านการจัดให้เด็กเลือกเรียนตามความถนัด ด้านบทเรียนสนุกและแปลกใหม่ และ ด้านครูมีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึง โดยพิจารณาจากระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี หมายถึง บรรยากาศภายในห้องเรียนที่แจ่มใส มีรอยยิ้ม มีการทักทายเป็นกันเอง ครูเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนเกิดปัญหา สภาพการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมจินตนาการของนักเรียนให้ทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

การรู้จักธรรมชาติของนักเรียน หมายถึง ครูเข้าใจธรรมชาติ ความรู้ความสามารถของนักเรียนแต่ละคนว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร ควรส่งเสริมหรือแก้ปัญหาอย่างไร ครูควรมองนักเรียนด้วยความเป็นธรรม และมีความจริงใจในการแก้ปัญหาให้กับนักเรียนทุกคน เอาใจใส่อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง

การจัดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย หมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา ไม่จำกัดอยู่ในเฉพาะห้องเรียนเท่านั้น ควรจัดแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย เช่น แปลงเกษตร โรงฝึกงาน สวนหย่อม ห้องสมุด การที่นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานที่จริงทำให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจได้ดี

การจัดให้เด็กเลือกเรียนตามความถนัด หมายถึง การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนหรือทำกิจกรรมที่ชอบและถนัดเท่ากับเป็นการส่งเสริมศักยภาพที่มีอยู่ในตัวนักเรียนแต่ละคน

บทเรียนสนุกและแปลกใหม่ หมายถึง การจัดบทเรียนให้สนุก มีความแปลกใหม่ ทันสมัย มีสาระชวนให้ตื่นเต้น น่าติดตามตลอดเวลา มีการเชื่อมโยงความรู้เก่าไปสู่ความรู้ใหม่ มีสื่อการเรียนการสอนที่เร้าความสนใจและตรงตามตัวชี้วัดในหลักสูตร

ครูมีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อนักเรียนทุกคนโดยทั่วถึง หมายถึง การแสดงออกของครูที่มีต่อเด็กทุกคนด้วยความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

นักเรียน หมายถึง ผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2553 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี หมายถึง โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจังหวัดสระบุรีได้แบ่งออกเป็น 2 เขต คือ เขต 1 และเขต 2

ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนโดยแบ่งตามจำนวนนักเรียน ได้ 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน ไม่เกิน 300 คน) โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 301-500 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 501 คนขึ้นไป)

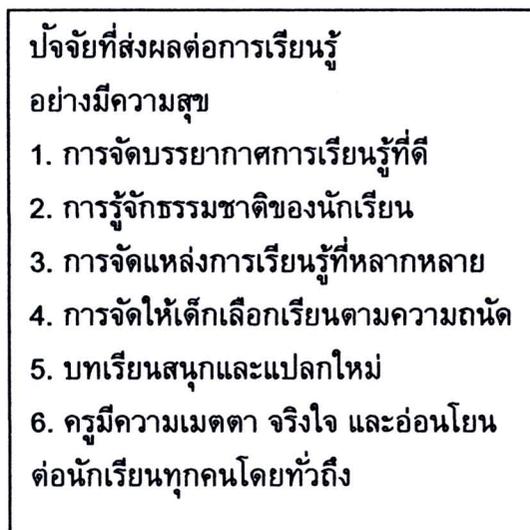
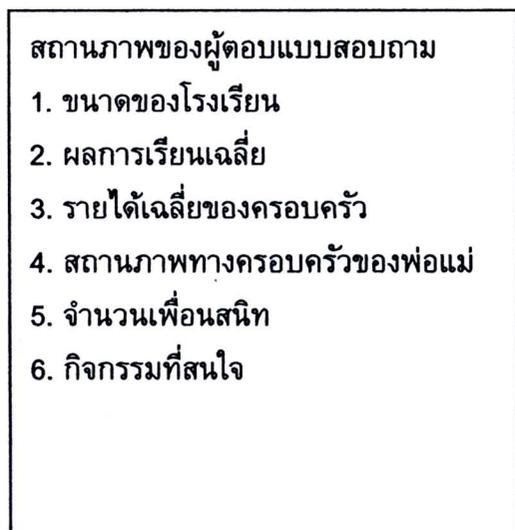
กิจกรรมที่สนใจ หมายถึง กิจกรรมที่นักเรียนให้ความสนใจและชอบปฏิบัติเสมอ หากมีเวลาว่างหรือมีโอกาส

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุขของปรักณี จีรวงศ์รุ่งเรือง ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี การรู้จักธรรมชาติของนักเรียน การจัดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การจัดให้เด็กเลือกเรียนตามความถนัด บทเรียนสนุกและแปลกใหม่ ครูมีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อนักเรียนทุกคนโดยทั่วถึง (ปรักณี จีรวงศ์รุ่งเรือง, 2542, หน้า 38-44) กรอบแนวคิดในการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ดังนี้

ตัวแปรอิสระ
(independent variables)

ตัวแปรตาม
(dependent variables)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี มีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ผลการเรียนเฉลี่ย รายได้เฉลี่ยของครอบครัว สภาพภาพทางครอบครัวของพ่อแม่ จำนวนเพื่อนสนิท และกิจกรรมที่สนใจ